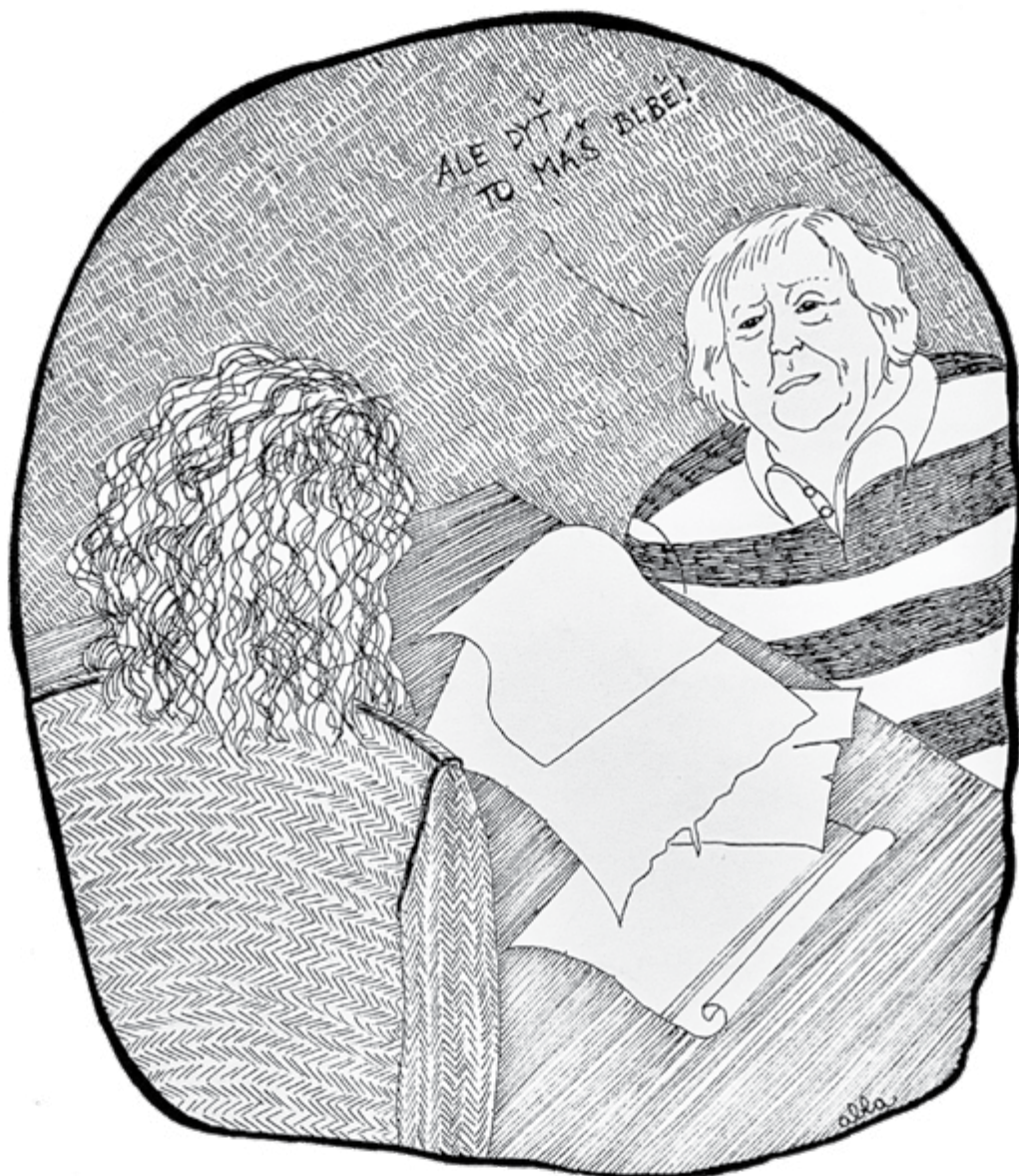

ALFA 1/22

BULLETIN FAKULTY ARCHITEKTURY ČVUT

ČVUT

FA

SOUTĚŽE – VÝSLEDKY

Cena děkana FA ČVUT 2021 viz www.fa.cvut.cz

KNIHOMOL

Kniha Alma mater dnes. 45 let FA ČVUT v Praze

je rozsahem i kvalitou doslova monumentální publikace předurčená k reprezentativnímu představení Fakulty architektury, její pětadvacetileté existence – setrvale významné klíčové instituce pro obor architektury v tomto státě. Krásná kniha splňující s velkou akribií veškeré nároky nejen na informační nasycenost i instruktivní přehlednost, ale neméně přitažlivá obrazovými bloky/snímky projektů a realizací – včetně výsledků v oboru design. Kniha je z rodu publikací, které se předávají návštěvám, slouží ke kontaktu se zahraničními institucemi a kolegy. Tento druh publikací často podléhá jisté sterilitě, ale to tomuto knižnímu titulu rozhodně nehrozí; naopak: vzhledem, textem, snímky i díky promyšlené struktuře jde o knihu, po které zatouží každý absolvent FA (a také se tam „najde“), která nalezne své místo v knihovničkách ateliérů atd. Je to úspěch editorů (M. Dulla, J. J. Tesar), autorů, tvůrce konceptu a grafického návrhu (K. Koňata Dolejšová) i nakladatelství (Karel Kerlický KANT), tiskárny (Protisk, České Budějovice), a tím i další úspěch v reprezentaci Fakulty architektury ČVUT v Praze. Jde o česko-anglický text, což je u tohoto druhu publikace povinností. Struktura knihy je jedinečná – zjevná i rafinovaná současně: čtenář to zjistí poté, co je nucen knihu otočit a tzv. listovat „odzadu“ – obě části – svět pedagogů a svět studentů – mají své vlastní stránkování. Je až překvapivé, „co vše“ se do knihy tohoto zaměření a formátu – přehledně a instruktivně – vejde! Zdařilá publikace je zhmotnění respektu, který má mít instituce – vždyť je koneckonců poměřována svým místem v dějinách – vůči sobě, práci pedagogického/akademického sboru i vůči absolventům Fakulty architektury. Čím byla, je a má být do budoucna Fakulta architektury? Tou alma mater, na kterou v úvodním slově odkazuje jeden z editorů M. Dulla: studenti googlegeneration – si doslovný i přenesený překlad slova „alma“ vyklíkají a poměří s tím, co jim fakulta jako „mater“/matka – jedinečná vzdělávací instituce – ve výuce i praxi poskytuje.

1. M. Dulla, J. J. Tesar (eds.): Alma mater dnes. 45 let FA ČVUT v Praze/Alma Mater Today. Architecture Today. 45 Years of FA CTU in Prague. Nakl. KANT Praha 2021, 336 s., ISBN 978-80-7437-358-9.

2. Srv. P. Volf (ed.): 30 let svobody/30 Years of Freedom. Rozhovory o architektuře a společnosti/Interviews on Architecture and Society. Fakulta architektury ČVUT a nakladatelství Karel Kerlický –

KANT, Praha 2019, 174 s., ISBN 978-80-7437-302-2. 3. Další mimořádnou publikací, která vyšla k jubileu výuky architektury na ČVUT (1920–2020) a přispívá k poznání dějin Fakulty architektury Vzpomínky a poznámky/Recollections and Remarks Vladimíra Šlapety (ed. J. Horský), FA ČVUT – viz zpráva v rubrice.

Doc. Oldřich Ševčík

Improvizace. Architektura 80. let. Publikace editorů Petra Vorlíka a Jana Zikmunda z Ústavu teorie a dějin architektury z Fakulty architektury ČVUT a jejich kolegů se zaměřuje na charakteristické přístupy, jimiž se architekti v éře normalizace vyrovnávali s nedostatky centrálně řízené socialistické stavební výroby. Kniha vznikla jako kritický katalog stejnojmenné výstavy a už čtvrtý hlavní výstup projektu Architektura osmdesátých let v České republice v programu Národní a kulturní identita II Ministerstva kultury České republiky. Volně navazuje na první knihu (a)typ (2019), která se věnuje především vybraným příznačným fenoménům a stavbám na sklonku normalizace, druhou knihu nepostavená (2020), popisující nerealizované, mnohdy utopické a provokativní dobové vize, a třetí knihu rozhovory (2020). Na adrese architektura80.cz paralelně vzniká specializovaná mapa a databáze architektury osmdesátých let.

VÝSTAVY

Jan Blažej Santini-Aichel Studentky a studenti předmětu dějiny a teorie architektury V pod vedením prof. Pavla Kaliny vybrali v minulém semestru ze staveb umělce detaily i typické kompoziční postupy. Ukazují Santiniho jako komplexně uvažujícího tvůrce, promýšlejícího každý projekt jako jednotně řešený útvar. Výstava se prakticky obejde bez vyprávění o „symbolismu“ a „mystice“, které jinak bývají se Santiniho dílem spojovány. Ústav teorie a dějin architektury, 7. patro, ochoz, FA ČVUT. Do 31. 5. 2022.

Rekultivace původního socialistického centra služeb ze 70. let 20. století v centru Lovosic

Studentské práce návrhového ateliéru Soukenka Ústavu interiéru FA ČVUT, zimní semestr. Městský úřad, Lovosice, vestibul. Do 20. 6. 2022

NOTES

Trochu poučnéj barák. Nový film zkoumá budo-
vu, v níž sídlí FA ČVUT, po deseti letech provozu. Lednová premiéra umožnila divákovi se na novostavbu autorů Šrámková – Ehl – Koumar podívat s potřebným odstupem. Snímek natočil magazín E-arch.cz s podporou FA ČVUT.

KDYŽ SE ŘEKNE PANÍ ŠRÁMKOVÁ

Z myšlenek a dotyků

V paměti studentů, pedagogů, architektů, přátel

Motto

...radost z normálních věcí. Pracuji proti únikům. Měla by zůstat zem pod nohama ... a někde nějaká láska (smích)... podstatný věci, o který člověku nakonec jde... a modrý nebe nad hlavou.

A. Š., 1996

Dne 10. března 2022 zemřela legendární profesorka Alena Šrámková, architektka, jejíž přímočaré architektonické myšlení se stalo pro mnohé vzorem při morální obrodě naší profese po roce 1989. V profesorce Šrámkové ztrácí nejenom naše fakulta a celé ČVUT, ale i celá naše kulturní obec mimořádnou osobnost.

Zpravodaj Alfa požádal bývalé studenty, kantory, kolegy architektky a přátele o sepsání osobní vzpomínky. Přemýšleli jsme o jejím zacílení, a nakonec požádali o napsání malé drobnosti; obrázku ze setkání, co utkvěl kdesi v hlubinách paměti. V naději, že mezi řádky se může skrývat i něco víc. Ostatně říká se, že bůh tkví v detailu... Ve svém úhrnu by se mohla před čtenářem vynořit cosi jako podmalba obrazu jedné architektky.

Hledání relace mezi Pravdou a Krásou

Když jsem psal stať do knihy vydané k devadesátinám Aleny Šrámkové, zvolil jsem téma „Hledání relace mezi Pravdou a Krásou“, převzaté z mého rozhovoru do *Pražské techniky*, vztahující se jak k nové budově Fakulty architektury, tak obecně k její tvorbě. V této souvislosti jsem uvedl: „Pravda a Krása spolu souvisí, a kdo tento vztah v architektuře celý život opravdu vážně a s výtvarným nadáním i erudicí sleduje, nemá sice snadnou cestu, ale můžeme nám zjevit zhmotnění vlastní osobní vize vzájemného vztahu Pravdy a Krásy.“

Tvůrčí dráha Aleny Šrámkové je velmi dlouhá a reflektuje trendy a ikony své doby od konce padesátých let dodnes. V osmdesátých letech minulého století se pak sama stala ikonou a iniciovala specifický trend jisté obyčejnosti až „přísnosti“ v české architektuře. To vše především díky její tvůrčím i pedagogickým výsledkům při hledání relace Pravdy a Krásy v oblasti architektury. V první polovině devadesátých let se však zapojila velmi aktivně také do formování veřejného – společenského i politického – prostoru, a to nejen v profesním a akademickém prostředí.

Alena Šrámková velice ovlivnila nás i naši dobu v několika platformách a etapách. Pomímám moji osobní rovinu danou naší vzájemnou spoluprací v letech 1977 až 1986, ale míním tím vše a všechny – architekturu obecně i architektky, Fakultu architektury i pedagogu a studenty. Svou architektonickou tvorbou, svou veřejnou angažovaností, svou pedagogickou činností a v neposlední řadě také svým návrhem a realizací nové budovy fakulty.

Připomeňme si její enormní vliv na profesi i výuku architektury i na vývoj FA ČVUT po roce 1989, na který se na rozdíl od její architektonické tvorby postupem času a konsolidací systémů a procesů výkonu povolání i vzdělávání architektů pomalu zapomíná. Její tehdejší aktivita působí o to impozantněji, když víte, jak jí angažovanost a ipění na pozicích v orgánech

školy či v profesních organizacích nikdy nebyly vlastní a činila tak jen v kritickém období, kdy bylo třeba vytvořit základy nových uskupení, platforem a systémů.

Vzděláváním architektů se začala intenzivněji věnovat již od počátku osmdesátých let, i když zpočátku jen neformálním způsobem. Když se stavěl dům Na Můstku, začala poskytovat konzultace studentům FA ČVUT i AVU, kteří ji tehdy vyhledávali jako jim názorově blízkou osobnost. Po „sametové revoluci“ v roce 1989 se naplno aktivně zapojila do transformace profesního i akademického prostředí architektů. Koncem roku byla zvolena předsedkyní nově založené Obce architektů a v roce 1990 dokonce do Parlamentu ČR. Kromě toho jako předsedkyně Obce architektů výrazně podpořila vznik České komory architektů a zpočátku i zajištění jejího zázemí na půdě OA.

Od konce roku 1989 se začala intenzivně angažovat i na naší fakultě, aktivně podporovala uspořádání prvních svobodných voleb děkana již v prosinci 1989. V roce 1990 sehrála vůdčí roli v tzv. Akademické radě FA ČVUT, tvořené z třetiny pedagogy, studenty a externími členy, která rozhodovala všechny zásadní změny na fakultě. Koncem roku 1989/90 iniciovala spolu s dalšími členy AR FA první celoplošné konkurzy na všechny pedagogické pozice, rok předtím, než to vyžadoval nový VŠ zákon po všech univerzitách. Spolu s profesory E. Hlaváčem a J. Paroubkem hrála v roce 1990 vedoucí roli v komisi učebního plánu, která se spolu s vedením FA zasadila o transformaci studia i struktury fakulty. Od devadesátých let až do roku 2016/17 na fakultě aktivně působila jako vedoucí ateliéru a byla jedním z nejvýraznějších pedagogů. V roce 2004 vyhrála spolu se svými kolegy soutěž na návrh nové budovy fakulty, kterému se věnovala až do jeho realizace v roce 2011.

Za to vše bych chtěl Aleně Šrámkové poděkovat. Nejen za to, co mě osobně naučila, ale i za to, co nám všem dávala, dává a prostřednictvím svých myšlenek a idejí převtělených do domů bude dávat.

› S Ladislavem Lábusem, 70. léta 20. století, foto soukromý archiv

Hledání vlastní cesty

Alena Šrámková již několik desetiletí patří k nejvýraznějším postavám naší architektonické scény, ale když jsem v roce 1977 nastoupil do její pracovní skupiny v Ateliéru 4 PÚ VHMP, tomu tak rozhodně nebylo.

Oproti svým vrstevníkům, jako byli Machoninovi, Prager, Filsak, Kuna, Hubáček nebo její manžel Jan Šrámek, nepatřila Alena Šrámková v sedmdesátých letech mezi známé osobnosti svého oboru. Prestiž Aleny Šrámkové byla na přelomu šedesátých a sedmdesátých let ve stínu kulminující dominance úspěchů jejího manžela Jana Šrámkova.

Je zřejmé, že polohu „outsajdra“ si tehdy Alena Šrámková uvědomovala. Ve společenství osobností, podávajících ve své době a stylu špičkové výkony, ji to však zřejmě motivovalo nekonkurovat na stejné platformě, ale sledovat jiné tvůrčí aspekty.

Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let, kdy se Alena Šrámková stala díky realizaci domu Na Můstku všeobecně známá, našla nový zdroj inspirace v postmoderně. Díky dosavadní nezakotvenosti i rebelantství vůči tehdejšímu projevu relace Pravdy a Krásy v architektuře tzv. mezinárodního stylu – brutalismu i mašínismu, dovedla na nové tendence ze své generace nejotevřeněji reagovat a obratem získávat podněty z tehdejší změny pojmání role architektury a společnosti. Nezáskávala přitom jen podněty, ale i stoupence v nastupující generaci. Nedosáhla by toho bez vlastního urputného angažmá, houževnatosti a hlavně upřímnosti, a to nejen k svému okolí, ale i k sobě.

Přes tvrdost a neoblomnost svých názorů i neobvyklou upřímnost byla Alena Šrámková tmelícím prvkem spojujícím lidi kolem ní. Pojilo je pouto osoby i kouzlo osobnosti Aleny Šrámkové. Pro celistvé pochopení Aleny Šrámkové je třeba zmínit i skutečnost, že byla velice fyzicky zdatná a sportovně založená. Kromě lyžování a vysokohorské turistiky se až do pozdního věku intenzivně věnovala kolektivním sportům, zejména volejbalu. Kolektivní hry jsou ve své podstatě hrou na kolektivní lov a boj. Alena Šrámková si při sportu i při navrhování „baráků“ ráda hrála, lovila v hájemství na pomezí Pravdy a Krásy a bojovala za výsledky svých her i častých proher. Přes četnost porážek, často přivozených i její neústupností a neoblomností, výsledný vliv jejího opusu na nás a prostřednictvím studentů i nové fakulty architektury na příští generace připomíná přísloví o „Božích mlýnech“ ve vazbě na slogan o „Pravdě a Lásce“.

Z doteků

Nebýt profesorky Šrámkové:

- Architektura by mě nebavila a asi bych ji nedělal.
- Neseznámil bych se se svými nejlepšími přáteli.
- Za nejlepšího architekta na světě bych stále považoval Patrika Kotase.
- Nesblížil bych se se svou ženou a neměli bychom spolu tři krásné děti.
- Asi bych nebyl šťastný.

Jindřich Blaha

Emeritní profesorka. První dáma české architektury Alena Šrámková. Moje oblíbená vzpomínka je, jak se ve škole po ateliéru s námi radila, jestli si na slavnost má vzít sukni, nebo kalhoty, a pak nás pozvala konzultovat k sobě domů. Posílám svoji vzpomínku. Pšanou i kreslenou. Nemohla jsem ten obraz vyhnat z hlavy. [Viz obálka Alfy – poz. red.]

Anna Blažková

Detail je důležitý, ale musí se dělat, až když se ví, co se od něj chce. První je potřeba vědět, co se chce od celého baráku Detail tvrdí muziku.

Nedlouho po otevření nové budovy fakulty jsme pozvali paní profesorku Šrámkovou do našeho ateliéru ZAN, aby studentům pověděla, jak přistupuje k návrhu v samotných počátcích, jak a o čem uvažuje, co pro ni znamená koncept domu, zkrátka „jak to dělá“. V ateliéru vládla vážná a slavnostní nálada v očekávání architektonické ikony, které již tehdy bylo přes 80 let. Přišla svěží, mladistvě oblečená dáma v kratší sukni, která se – k naší hrůze – posadila na vratkou stolní desku, pohupovala nohama a začala vyprávět... Aniž by pocítila nebezpečnost situace – stůl okamžitě obestoupili studenti a „jistili“ paní profesorku před pádem – naprosto soustředěně formulovala věty, které by se ihned mohly tesat do kamene... Mistrně tehdy propojila intelektuální s fyzickým, trvalé s nahodilým, věčné s přítomným. Není v tom i podstata (její) architektury?

Michaela Brožová

Americký architekt Louis Kahn, velký oblíbenec prof. Aleny Šrámkové, v jedné ze svých přednášek zmiňuje malíře Giotta a říká o něm, že ukázal všem svým následovníkům výsadu malby. Jako by pro ně v určitém smyslu objevil malířství jako takové. Myslím, že podobě fungovala i Alena Šrámková. Alespoň pokud mohu soudit, určitě to platí pro mé vrstevníky, jistě i pro mne. Nejprve jako učitelka, vedoucí jednoho z nevýraznějších ateliérů na českých školách, poté jako kolegyně, jako vzor praktikujícího architekta. Jako zdroj povzbuzení a vlídného slova pro začínajícího kolegu. A nejvíc jako architektka nejkrásnější nové školy architektury ve střední Evropě. Všechno u ní do sebe dokonale zapadá. Podle Alenina vysvětlení, že domy zásadně působí na své uživatele, její život, její práce, její škola.

Ondřej Císlar

Vyjadrovala sa vždy drsne a priamočiaro. Mohlo by sa preto zdať, že uznáva len vlastný architektonický názor. Ale nebolo to tak. Citlivo vnímala všetko, čo sa dialo v súčasnej architektúre vo svete. Písal som knihu o bratislavskom krematóriu od Ferdinanda Milučkého a citoval som tam názory významných osobností naň. Spýtal som sa aj jej, čo si o tejto architektúre myslí. Keď sa so mnou rozprávala, vždy prešla na slovenčinu: „Nemám ti k tomu čo povedať. Musela by som prezradiť odkiaľ to Ferdiš odkopíroval.“

Matúš Dulla

Pro ty, kdo ji neznali: doporučuji nevěnovat tolik pozornosti vtipným historikům o jejím svérázném vystupování a jadrné mluvě. To k ní jistě patřilo a je to na vyprávění až příliš vděčné. Ale když tohle odsunete stranou, je tady její práce: projektování, učení a přemýšlení o architektuře. Propracovaný způsob třídění, vybírání a zavrhování skic a motivů. Namáhavý proces, jak se dostat od intuitivních skic k exaktním tvarům. V ateliéru měla vystavenou velkou kresbu Václava Stratila, tvořenou stovkami hustých šraf, a taky grafiku – otisk rukou Adrieny Šimotové, se kterou prý byly kamarádky. Je na místě se v těchto souvislostech dívat i na její způsob práce.

Ondřej Dušek

Fragner mi zprostředkoval to, že jsem poznala hloubku té své blbosti. Pro mě to bylo strašně důležité. Já jsem vylezla z techniky a mohla jsem projektovat tak, jak se to dělalo, a nic by se nestalo. Ale to nejde. Je hrozné, jaký je člověk blbec. A já jsem byla blbá nekonečně. Se mnou se o kumštu v Bratislavě ani nikdo důvěrně nebavil.

Připravovali jsme se na diplom. Protože jsme každý rok jezdili do Tater a Alena Šrámková hory milovala, domluvili jsme se na společném tématu horské chaty. Při konzultacích nám vyprávěla, jak nosila na zádech zásoby na Térynku a na Zbojničku a jak sjížděla zasněžené svahy Studené doliny. Nejkrásnější hora v Tatrách je Ganek, říkala. Když jsme šplhali severní stěnou na Rysy, zvědavě jsem vyhlížel jeho siluetu. Bylo mi jasné, proč si mezi všemi horami vybrala zrovna tuto horu. Hrot Ganku se tu vypíná nad monumentální podnoží modelované kanelurami strmých pilířů padajících hluboko do suťového pole. Ta hora tu stojí pevně jako postava, hrubě přitesaná, ale hrdě vzpřímená, se zasněženým pohledem do modré dáli. Jako Alena Šrámková.

Lukáš Ehl

Vyskočí mi na mysl, jak mi Paní říkala: „...hlavně si nemysli, že jsi chytřejší, než doopravdy jsi. Když nad tím budeš takhle spekulovat, tak to nestihneš...“ A mám dojem, že čím dál častěji se to děje ve chvílích, kdy nemyslím na baráky.

Adam Halíř

Váhala, jestli má schopnost učit. Nebyla spokojená s výsledky prací a zpochybňovala se. Přivedla do ateliéru svého pana učitele, staříčkého Vladimíra Karfíka. Chvilí pozoroval, pak odešel. „Ten nás učil, že ten barák, co chcete navrhnout, si nejdřív musíte zakreslit do situace do desetitisíciny, abyste poznali, jestli jste v měřítku ... vy volové.“ Tak jsme řekli, že to tak budeme dělat „paní učitelko“. A tak na škole zůstala.

„K městu by ses měl chovat jako k lidem. Vždyť seš přece slušnej. Ne?“

„Když postavíš dům, je to definitivní. Takže musí být napoprvé a dobře. To není o pokusu, jestli se náhodou povede, protože druhá šance už není. Když se dům postaví špatně, tak může ublížit. Ano, architekturou se dá i ubližovat. Může ublížit krajině, městu, historii, lidem. Je

jako zbraň, a vy se s ní musíte naučit zacházet odpovědně(volové).“

„Zase je ta kóta špatně! Chodíš pozdě, nezdravíš. Není na tebe spoleh, takže nejsi žádnéj architekt!“

„Nebud' sentimentální. Cit nech mámám. Otcové jsou pro příklad.“

Stotisícový honorář za kompromis. Kolega k Aleně: To ti ten stotisícovej honorář nestojí za kompromis posunout to o půl metru? Alena: „Já jim do toho vysokýho prostoru navrhuju galerii, ale posun o půl metru je už přepatrování! Dyť seš úplně blbej!“

„Já, já, já... přečti si třeba Manna... celá knížka je o problému bez jedinýho, já... ty máš rád sebe, seš obětí sebelásky.“

„Klidně bych pracovala v projektáku, ale tam by se pravděpodobně stalo, že by vedoucí řekl, Udělali jsme kompromis, tak to překousni, přeče se z toho nezblázníš... ale já bych se zbláznila.“

Jan Hájek

Alena Šrámková pro mě byla nejprve učitelkou a vzorem. Později i celoživotním rádcem. Obdivoval jsem přesnost a přímost jejího úsudku, který sdělovala laskavě, ale většinou nemilosrdně. Chodil jsem k ní často pro radu, když jsem byl v obtížných situacích. Vzpomínek je mnoho, ale jsou pro mě příliš osobní a nesdělitelné. Vzpomenu tedy alespoň jeden recept. Vystihuje její humor a životní nadhled. Je to recept na svačinu pro architektky. V posledním ročníku nás s Jaroslavem Hláškem a Ondřejem Tomáškem vzala autem do severního Polska, kde měla chalupu. Vybrala zde pozemek pro naši diplomovou práci. Ráno před obhlídkou pobřeží, kde jsme měli vyhledat místo pro návrh, mi řekla, abych připravil svačinu. Co to děláš? Pobaveně se u cigarety ptala, když jsem balil chleba se salámem. Ty vůbec nevíš, jak se dělá svačina! Ty nevíš, jak se dělá svačina pro architektky? Svačina se dělá takhle a odliha půl plastové lahve toniku a dolila ji ginem... Když jsem se dozvěděl tu špatnou zprávu, šel jsem k vodě, k Vltavě, a vzal si s sebou gin s tonikem, aby mi ta chuť a vůně připomněla ty chvíle.

Petr Hájek

Představím si její vnitřní klid a upřímnou radost z domů. Ničím neskrývaný údiv a obdiv nad krásou tvarů, který jsem v takové intenzitě do té doby na škole nepotkal. Kategorie „já,

to je krásný a silný...“ a „já, to je ale blbost, to nedělej...“ byly svou přímocarostí tak inspirující a osvěžující. Měl jsem paní, jak jsme jí vždycky říkali, moc rád.

Pavel Hnilička

Zabrblám: Aleno, posták je jen pokračováním sorely. „Kecáš, víš hovno a tys tady nebyl...“ Alena měla, jako vždycky, pravdu. Kecám, vím hovno a ani jsem v Česku v těch letech nebyl. Ale o postáku vím svoje. Howgh. A zapálili jsme si v nekuřácké škole cigára míru...

Milan Hon

Myslím, že určitý nános architektura musí vydržet. Že je to pravda, stejně jako bakelitová klika. To je život.

Jsmo na Klínovkách. Ta chalupa je bez elektřiny, vzpomínám si spíše na atmosféru temnělého roubeného stavení vysoko v horách, mezi námi paní Šrámková. Stíny od petrolejky a lampy Gold mohar, která stále kolísá. Společnost okolo stolu diskutuje o politice, nikoli o architektuře, nedaleko od chalupy probíhá hranice s Polskem a v Polsku vojenský převrat...

S paní architektkou Šrámkovou nás studenty seznámil Jiří Ševčík začátkem osmdesátých let. Na místě Domu hedvábí se tehdy dostavoval nový Dům ČKD s ohromnou terasou a hodinami na střeše – Dům hedvábí byl zdemolován při stavbě metra. Autory byli manželé Šrámkovi. Aktuálně se vášnivě diskutovalo o konci modernismu, o Bienále v Benátkách, které představovalo přelom v nahlížení na historickou a současnou scénu. Slovo postmodernismus se ve škole téměř nesmělo vyslovit. Změny byly ve vzduchu a manýristicky se propaly do těla Domu na Můstku. Žulové desky mají přesné spáry, okna v patře jsou násobkem oken ve vyšších podlažích, plochu fasády dělí přesný rastr, jiné zdůrazněné vypískované spáry přecházejí až do chodníku. V ose Václavského náměstí na nároží domu na schodišti svítí neón. Jiří Ševčík zorganizoval exkursi s paní architektkou, tak aby se o ní ve škole příliš nevědělo. Paní Šrámková nás provedla domem rázným verbálním stylem. Pamatují si: „Ten dům by měl být pevný, silný, autonomní jedinec, sám za sebe.“

V projektovém ústavu družstev, kde jsem byl po škole asi rok zaměstnaný, probíhaly na ředitelství takzvané umělecko-technické rady

(UTRA). Předkládal jsem k posouzení studii rekonstrukce a přístavby hotelu – motorestu na Kokořínsku. Po prezentaci se ujal slova všemi obávaný soudruh náměstek. Pomalu se dostával do varu. Moje výkresy pečlivě provedené na šmíráku začal vyhazovat nad stůl a k tomu řval: „Vy si tady navrhuje architekturu, drahý přičoviny, a Američani nás zatím chtějí uzbrotit pershingama“. Po chvíli výbuch pomalu odezníval, výkresy dosedávaly na stůl... Do nastalého ticha se někdo odvážil navrhnout, že by ten dům mohla třeba posoudit paní Šrámková, kterou by ředitelství mohlo přizvat na radu.

„Je to dobrý ten hotýlek, jenom nebud' až moc šikovnej – jako vopice, do architektury ti nemaj co kecat.“ A dodává: „Vykašli se na ně a běž někam jinam. Je to debil.“ Tak jsem se seznámil s paní Šrámkovou.

Jiří Hůrka

Redakce zvažovala pro anketu k poctě Aleny Šrámkové název: „Naše paní Alena Šrámková“. Ano, šťastná to žena. Věřila v přímou úměru šlechetnosti a krásy, odpovědnosti a lásky. Usilovala o architekturu samozřejmou, bez násilné originality. Jak napsal Rostislav Švácha – Osobitý základ, který v době bezbřehého konzumu vyznívá jako něco nepatřičného, dává tomuto programu apel na svědomí a morálku a jeho výchovateleské ambice. Mě také k mé radosti vychovala. A mnoho dalších.

Hana Kačirková

Alena Šrámková se občas zmiňovala, jak její vlastní generace učinila bolestnou zkušenost na samém prahu profesní kariéry s tzv. sorelou. Oceňovala čestné výjimky, přesto k tomu poznamenávala: „Všichni se tehdy posrali...“ Přes všechny polehčující okolnosti, mj. selhání celé generace obdivovaných učitelů až po vcelku pozitivní zahraniční příklady (italský racionalismus, skandinávský či perretovský klasicismus), to pro ni byla formativní zkušenost. Snad to byl šok z následného tvůrčího tápání a nadlouho zastřeného okna vnitřní inspirace, co způsobil, že se později důsledněji než kdo jiný v českém prostředí orientovala na vlastní myšlenkový svět. Stala se tím nenapodobitelných originálem, vždy připravená vymezit se proti tomu, „co letí“. Uznávala „soudobost“, ale „móda“ v architektuře jí byla těžkým pokleskem.

Znamenalo to podlehnout bez hlubšího promyšlení či procítění nějakému trendu, nátlaku či pokušení; nebýt v nějakém smyslu věrný sám sobě. Věděla, že stavby jsou „vážná věc“ a v obtížných sedmdesátých a osmdesátých letech byla jedním z mála domácích vzorů tvůrčí integrity a statečnosti. Rozum se jí zaplatpánbůh nevrátil ani v poměrech obnoveného kapitalismu. Co říkala: „Nedělej, čemu nevěříš! Nestojí to za to,“ skutečně žila.

Michal Kohout

Já bych raději byla schovaná za svou práci, nechci, aby moje přítomnost byla příliš znatelná. Dělat hezčí věci je vlastně laskavost. Laskavá to já asi nejsem. Bohužel...

Vzpomínky na její přístup v ateliérových konzultacích.

Nejčastěji:

Přemýšlet o návrhu tak, aby vše směřovalo k prostému a neokázalému.

Používat známé tvary.

Dojít k obyčejnosti. K její síle.

Není nutné mít nejdražší materiály, stačí běžně používané.

I když navrhování domů je pracné, přespříliš péče není třeba.

Vyhnout se pomíjivosti a módnosti designu. Žádné titěčnosti, ale velkorysost.

Na nic si nehrát, nic není „jako“.

Jsmo jí za to vděční.

Pavel Kolíbal

Během studia mi dávala profesní i životní rady na tak osobní rovině, že jsem se s ní cítila, jako by byla moje máma.

Na druhé straně nám při konzultacích sdělovala univerzální pravdy, které si připomínám dodnes, při každém projektu.

Třeba: „Dobřej nápad je blbec, je třeba se před ním mít na pozoru. Někdy může i zkazit projekt. Musíš být připravena dobrý nápady odhodit a nelpět na nich, pokud by stály v cestě celkovému konceptu. Ten musíš mít pořád na paměti a neustále ho hlídat!“ Vyhovoval mi její prostý a přímý jazyk, kterým šla bez okolků přesně k věci.

Alena Korandová, rozená Hýblová

Kaplický vyhrál soutěž na Národní knihovnu. Vyhlásili to ve středu odpoledne. Ve čtvrtek ráno ateliér. Ptáme se Paní, co říká na Kaplického knihovnu. Paní se zamyslí a řekne: „Pěkný, na Letný vždycky stály cirkusy!“

O mnoho let později se Oida žení. Na svatbu mu přijdou a vedle sebe jsou usazený Pavel Opočenský, Alena Šrámková a Martin Rajniš. Paní sedí uprostřed, otočí se na Martina a ptá se: „Kolik tobě vlastně je?“ A Martin stydlivě jak školák u zkoušky: „No, mně je 72.“ Paní zamručí a odpoví „To moc není. Až ti bude 75, tak už si budeš moc říkat, co chceš, protože si nikdo nedovolí ti cokoliv říct.“ Tak jsme to Martinovi vytiskli na tričko a on to nosí na jednání. Rozvíjet o paní složitější úvahy je trochu nepochopení toho, co přinášela do života.

Tomáš Kosnar

Když jsme v ateliéru řešili, jestli bychom mohli dělat něco jiného místo architektury, Alena Šrámková říkala, že jenom to, kde by šlo překračovat lavičku, bez toho by asi nedokázala vydržet. Tenkrát jsem to vnímal jen v rovině architektury a až teprve mnohem později jsem si uvědomil, že ta slova mají daleko hlubší platnost.

Pokud chceme skutečně žít plný život a dát mu smysl, musíme se stejně jako ona neustále snažit překračovat pomyslnou lavičku – překonávat naše stereotypy, pohodlnost nebo předsudky a pořád se snažit o něco nového. Pokud se o to budeme pokoušet a zůstaneme hrdí a vzpřímení stejně jako byly věže v jejich projektech, tak věřím, že nám bude někde vzdálí stále držet palce.

Tomáš Koumar

„Copak nápady, ale umět se jich zbavit, to je největší dřina ...“

Stručná poučka Aleny Šrámkové by měla být vepsána nad vstup všech škol architektury. Nedlouho po pražské výstavě Johna Hejduka byla vypsána soutěž na úpravu Palachova náměstí v souvislosti s rekonstrukcí Rudolfiny. V zahradě Pražského hradu stály v té době dřevěné makety dvojice Hejdukových plastik ve skutečné velikosti – Dům sebevraha a Dům matky sebevraha.

Alena stručně zavelela: „Pojď, ty sochy musejí stát na náměstí... a kovový!“

Václav Králíček

Nikdy si s tím nejsem tak docela jistá [výsledek práce – pozn. red.] a nahrazuju si to vírou, že mu [uživatel] dám hodnotu, která mu pomůže k velkorysosti, a tím i k pocitu štěstí. A když se jim to nebude líbit, tak to bude alespoň zdravé.

S paní Šrámkovou jsem dělal soutěže na proluku Myslbek a náměstí Republiky. Vidím ji v ateliéru Na Šafránce, jak sedí na tonetce s područkami, rozprostřený šmírák a skicuje DŮM. Křídou nebo krajonem. Mikrotužkou nekreslíla, ta dělá „nemravnou“ čáru, říkala. My, co jsme u toho byli, jsme to zkoušeli zrovna tak. Pamatuju si, když se mi něco nedařilo nebo nepozdávalo a pořád jsem se to snažil vylepšit, prohlásila: „Aby ses z toho nepoto.“ Jinými slovy, dům nevznikne tím, že něco ucamráš. Jsem jí za to vděčný, když to dneska říkám mladším kolegům. A často si vzpomenu, jak nám připomínala Masarykovo „nebát se a nekrást“, které vztahovala na architekturu.

Jan Kupka

K paní Šrámkové do ateliéru jsem chodil většinu semestrů. Zkoušel jsem na fakultě i jiné učitele, ale její přístup mi seděl nejvíce. Oslovilo mě asi to, že o sobě uměla pochybovat, byla pravdivá a jednoduše popisovala složité věci. To se mi líbilo až tak moc, že jsem ji ukecal, a dokončil pod ní i diplomní projekt, a tím celé studium. Na babičku, jak jsme jí familiárně říkali, často vzpomínám i v praxi. Často si u baráků říkám, co by tomu asi řekla, že by byla mnohem přísnější a že bych to měl znova překreslit. Vzpomínám na ty prošrafované noci a výkresy odevzdané v originále. Naučil jsem se od ní architekturu doslova vysedět. S tužkou a papírem kreslit furt dokola, dokud to není ono. Naučil jsem se, že obyčejné je krásné, že architektura vychovává, a tak je potřeba ji navrhnout velkorysou a pravdivou. Přes to, jaká byla skvělá, chovala se skromně a obyčejně. Tím vším pro mě zůstává inspirací v architektuře, ale i do života. Díky za to.

Jaroslav Malina

Když jsme se na podzim roku 2011 vraceli z ateliérového výjezdu do Kruhu [Vyukové středisko FA ČVUT – pozn. red.], jela jsem s paní Šrámkovou v jejím zeleném MINI Cooperu. Ve skutečnosti byl červený – pod

tmavě zelenou fólií. V Londýně prý vozívala kolegy architektky autem této barvy, navíc se zlatým proužkem. Sedím na zadním sedadle. Na dálnici s obavami pozoruji, jak ručička tachometru na velkém budíku stoupá až na hodnotu 140. K dokonalé závodnické atmosféře snad chybí jen zmíněný zlatý proužek. Paní Šrámková pustí na plné pecky Beatles. Chvilí poslouchá a pak řekne: „To nebyla špatná hudba, co?“

Markéta Mráčková

Se jménem paní Šrámkové jsem se poprvé setkal po prázdninách v roce 1969, kdy jsem ukončil studia na Stavební fakultě. Po škole se šířila informace, že se tam pohybuje dáma ve zlatém sametovém kalhotovém kostýmu s dva centimetry dlouhými vlasy a hledá mezi absolventy někoho do svého pracovního týmu. Ano, byla to ona, vybrala si mne, spolužáky Annu a Miloše a už na Vánoce jsme nastoupili a hned měli průsvih. Uspořádali jsme vánoční večírek, na něm antistromeček – dolní část vánočního stromu ozdobená karikaturami představitelů států, které nás přišly v roce 1968 „zachránit“, a zpívali jsme za doprovodu Ing. arch. Šrámkové na harmonium píseň o Ivanovi, který je u nás nežádoucím hostem. A udala nás telefonistka předsedovi KSČ, která záviděla, že jsme ji nepozvali. – Jak jsme později našli v kádrových materiálech. Od té doby jsem s ní byl v pracovním i lidském kontaktu po celou moji pracovní i pedagogickou kariéru až po dokončení nové budovy Fakulty architektury. Práce na nové budově mi dokonce vnukla myšlenku vytvořit z hlíny zpod základové spáry nové školy sochu „Matka architektura a její děti“. S paní Šrámkovou se dobře spolupracovalo, dovedla velice jasně vysvětlit, co je pro ni na domě důležité, a nikdy mne nenutila do nějakých řešení, která by byla pro mne obtížně stravitelná. Když jsme narazili na problém, podařilo se velice rychle najít kompromis, který byl akceptovatelný pro oba. Domy jsou podle mne více či méně úspěšné kompromisy mezi obtížně kompatibilními požadavky jednotlivých profesí. Moc mne toho naučila, inspirovala a ovlivnila... už nám chybí...

Jiří Mráz

Její pochvala, když se jí něco líbilo, které se mi ale nikdy nedostalo, byla: „Já se z toho počurám“. Já byl rád, když mi k půdorysům řekla: „Už to

nechci vidět, dělej fasády!“. To byla její pochvala. Alena Šrámková, jak jsme ji říkali v ateliéru Paní, byla autentická bytost. Mluvila spoře, k věci, přísně, jednoznačně, upřímně. Vyzařovala z ní skromnost, kterou snad hledala v našich návrzích. Čím skromnější dům byl, tím měl větší předpoklady stát se silným. A k tomu se s ní v ateliéru hledala cesta. Přes půdorysy, pohledy, siluety, fasády a nakonec model. Někdy mlčela, a to mělo také svůj význam. Stačilo být s ní a člověk chápal.

Pavel Nasadil

Já po nich chci, aby zapomněli na všechna klišé [studenti – pozn. red.], všechny věci, které se naučili, a aby z gruntu přišli na to, co chtějí. Aby odložili bokem všechno vědění, nechali si jen to vědomí.

Jsou lidé, kteří vstupují hluboko do vědomí druhých lidí, a stávají se tak součástí kvality jejich svědomí...

Josef Pleskot, 2007

Workshop Praha 1991. Závěrečné shromáždění účastníků na Hradě, na pódiu Václav Havel, který spolu s Miroslavem Masákem celý urbanistický workshop inicioval. Diskutují se závěry a doporučení pro budoucí podobu Prahy. Přihlásím se do diskuse, cosi říkám, s rukou, která nedrží mikrofon, v kapse. Vedle mě sedící Alena Šrámková mi ji z kapsy vyndá. Co jsem říkal, už nevím, ale rychlou, a přitom diskrétní lekcí ze slušného chování k prezidentovi, kterého si vážíte, si pamatuji dodnes. Díky, paní profesorko (a nejen za to)!

Ivan Plicka

Nesnásíme přímou, neslyšíme moudrost, nechceme čerstvost. Kdyby její domy stály, narovnávaly by náš hřbet. Na to nejsme dost chytří; nestály by jiné, naše. Začarovaný kruh.

Emil Přikryl, 1996

Když jsem dělala s Edelem Parkhotel, vždycky říkal, víš, já klidně předělávám. Tehdy jsem nebyla ochotná kvůli klientům něco předělávat, nadávala jsem, že jsou blbci. On říkal, předělávám, protože ať předěláš, jak chceš, je výsledek lepší než původní řešení. Musíš si uvědomit, že klient má svou pravdu. Ted říkám to samé všem studentům: klidně předělávejte, zahodte, co máte udělané, a začněte odjinud. Opravujte. Nikdy věc nedopadne hůř, protože nikdy člověk nesleví na podstatném. Prostě musíte věc předělat, aby se s ní našlo totéž, a ještě něco navíc. Tak to je asi odpověď na otázku, jestli je člověk svobodný. Je svobodný, protože si to myslí. Svoboda je pocit duše a já ho fakt mám. Díkybohu.

V srpnu 1968 jsem nastoupil do Projektového ústavu obchodu do skupiny Aleny Šrámkové a Jindřicha Pulkrábka. Byl jsem moc rád, že jsem začínal zrovna u nich, protože v té době bylo důležité, u koho člověk začínal, jelikož škola nám nic moc nedala. Projektovali jsme zajímavé věci, obchodní domy i soutěže na ně, ale nic se nestavělo, vše šlo do šuplíku. Byla to taková veselá báda.

Před Vánoce mi v roce 1969 jsme zorganizovali v práci vánoční večírek, kde Alena hrála na harmonium a zpívali jsme píseň Běž domů Ivane, a měli jsme stromeček ozdobený hlavičkami současných státníků pověšených za krčky. Netušili jsme, jaký tento bujarý večírek bude mít následky. Udali nás kolega architekt s telefonistkou. V rámci ústavu byl s námi veden proces a byli potrestáni vedoucí skupin snížením platu o třetinu na tři měsíce, ostatní dostali důtku. To jsme netušili, že tresty nekončí. V roce 1970 byl vyhozen ředitel ústavu arch. Sirotek, který nás zachránil před mnohem tvrdšími dopady. Alena s Jindrou s ním byli přáteli a přizvali ho ke spolupráci na dalších soutěžích a studiích. V roce 1971 byla vypsána v italské Perugii mezinárodní soutěž na nové centrum, které jsme se zúčastnili. Celková koncepce byla Aleny, Sirotek, Pulkrábek a Nábělek dělali dispozice a já jsem kreslil. Dostali jsme jednu ze čtyř hlavních cen. Naše skupina se asi po roce rozpadla, ale všichni jsme zůstali přáteli a zůstali jsme v pracovním a společenském kontaktu. Proč toto píšu. V té době se projevil nezakrytý postoje a charakter lidí. Aleniny lidské postoje a charakter byly vždy v jednotě s její prací. Její budovy byly přímočaré a kompaktní jako její myšlení a charakter.

Michal Sborwitz

...

Vybavím si pocit blízkosti laskavého a vnímavého člověka. Bezpečí naprosté otevřenosti. A hodně legrace. Řežu kartonový model, ona na mne kouká a usmívá se: „Duro, ty jsi určitě cikán. Zeptej se babičky!“ Nebo její pochvala: „No, moc šikovný nejsi, ale jsi Slovák, tak si tě tady necháme.“

Ďuro Smoleň

...

„Písálkové“, tak říkávala s jistou rezervovaností ryzím teoretikům. Alena Šrámková byla pro generaci dokončujících studia v osmdesátých letech přirozenou ústřední autoritou, řídící její růst a diskurz. Sama čistou teorii sice nestudovala, ale měla pro hodnoty – minulé i přicházející – ohromný čich. Tehdy se pořádaly pro studenty bytové semináře, byla to doba postmoderny. Přednášel jsem tam o českém funkcionalismu a několik studentů mne tam velmi ostře napadlo. Paní Šrámková, která byla přítomna, se mne však tenkrát – k překvapení všech – vehementně zastala. Svě názory šířila nepokrytě a přímo, což adresátům často nebylo příjemné. I když s nimi člověk někdy nemusel souhlasit, nutily ho přemýšlet o věcech a událostech z jiné perspektivy. Vrátila do naší architektury smysl pro důstojnou monumentalitu a vyšší řád nadřazený pragmatickému funkcionálnímu zvládnání účelu. Vyhledávala však i zajímavá technická řešení. V tom se projevil vliv jejích učitelů Karfíka, Belluše a Fragnera. Řadu let žila s rodinou v obytném křídle Všeobecného penzijního ústavu a zjevně ji tam oslovila i „havlíčkovská“ perfektnost detailu. Těmito „doteky“ byla propojena s velkou tradicí naší architektury. Komerční ambice jí byly naprosto cizí. Jednou jsem ji navštívil v kanceláři PÚ VHMP na Alšově nábřeží, postavila se k oknu a s úsměvem podotkla: „Plat si tady můžeme zvyšovat libovolně výhledem na hradčanské panoráma...“ Ačkoliv byla nejvýraznější představitelkou ženy v naší profesi, sledovala s určitou skepsí postupující převahu dívčího elementu v řadách studentstva. „Už se nám to tu mění v dívčí konvent!“, komentovala tento fenomén již v nové budově fakulty, kterou nám tu zanechala, aby nás svým duchem mohla provázet i poté, co nás opustila.

Vladimír Šlapeta

...

Když se řekne paní Šrámková? Tyršův most a Corso pod lipami v Řevnicích. Má jasnou představu, jak má stavba vypadat, působit a fungovat, a to si hlídá. Řízení

mužského týmu jí už ale moc nebaví, to nechá na HlPa: „Kluci, jak byste to udělali?“ V diskusi se hledá optimální řešení mostní dlažby, až si ověří, že bude odpovídat její vizi. Poznal jsem ji v Ateliéru 4 Projektového ústavu hl. m. Prahy. Je to více než čtyřicet let, začínal jsem tam po škole, ale nebyl jsem v její skupině. Tehdy jediná žena mezi našimi architekty. Rázná, řízná, se svéráznou mluvou. Ženská, která si nenechává nic líbit, zrovna staví dům ČKD Na Můstku. Řídí tým perfektních odborníků, na které se mohla spolehnout, převážně mužů. O 25 let později jsme se pak začali potkávat ve škole. Nesmírně oblíbená mezi svými studenty, tedy většinou studentkami. Konzultoval jsem jejich projekty. Milá, starostlivá. S jedinou myšlenkou: architektura. Stačí jí na to zadání malého domečku.

Pavel Štěpán

...

Paní Šrámková byla důvodem, proč jsem vstoupil na Fakultu architektury. Chtěl jsem být s ní a naslouchat jí. Zůstal jsem pak celé studium v jejím ateliéru. Nikdy jsem v rámci fakulty neměl potřebu jít jinam. Pak ještě dva roky jako asistent a chvíli i jako její spolupracovník. Alena Šrámková byla skvělá učitelka. Děkuji.

Petr Tej

...

Paní profesorko, dovoluji, abych vám dnes poděkoval za roky, kdy jsem vám mohl být k ruce při výuce ateliérové tvorby. Musím se přiznat, že jsem se cítil více v roli studenta než vašeho asistenta. Co jste dokázala sdělit studentům jednou – někdy jednou – větou, k tomu potřebuje jiný pedagog se stejným účinkem vět několik. Někdy jste nemusela říkat vůbec nic. Stačilo napřáhnout francouzskou hůl, abychom všichni v ateliéru pochopili, že máme okamžitě sundat nalepené šmíráky z betonové stěny. Děkuji vám za těch šest krásných semestrů.

Jan Tesař

...

Vybavuji si citát z rozhovoru s Jiřím Ševčíkem, který mi utkvěl jako určitý klíč k tvorbě Aleny Šrámkové: „Mám na svých domech těžko vysvětlitelná místa, kterých bych se za nic nevzdala, ta jsou konfrontační, ta mluví.“

Jana Tichá

...

Ve vzpomínce se mi hned vybaví konzultace ve školním ateliéru, kde jsme ještě jako studenti vnímali její silný postoj k architektuře i k životu jako takovému, což naši generaci výrazně ovlivnilo. Již památné jsou věty, které jsme od ní často slyšeli. „Vy jste všichni blbí; ten nápad vyhod; nejseš jedinej, koho to napadlo; to je ale blbost; jděte do prdele.“ Byly ale vždy vysloveny s určitou noblesou i podtextem, který nikdy nebyl vulgární, i když by to tak na první dojem mohlo pro nezasvěceného vyznít. Vždy v tom byla skrytá laskavost a chuť ukázat pravou podstatu problému. A o to úžasnější bylo vnímat z jejích úst pochvalu, když se k ní člověk po letech propracoval. A jak zněla? Třeba: „Aby ses z toho neposral!“

Ve školním ateliéru Aleny Šrámkové jsem strávil téměř celé své studium, které jsem u ní v roce 1996 zakončil obhajobou diplomního projektu rozvoje Letné.

David Tichý

...

Připomínám si období velkého zklamání po roce 68. Lidi se začali zabývat chalupama, začali malovat doma, začali mít malé děti, věnovat se běžným životním drobnostem. Nahradili své zklamání něčím jiným, vykašlali se na veřejný život a začali se starat o sebe. Byla jsem tehdy zoufalá. Štvali mě ti, co se rozhodli, že budou přezívat. A nevydrželo to dlouho, zase z toho vznikly přeci jen činy. Chci říct, že i současné období, které popisujete, je opět přezívací období.

Je rok 2000 a u Aleny Šrámkové zpracovávám diplomní projekt. Pro náš ročník zvolila úžasně téma „velký architektonický čin“ – žádné konkrétní místo, žádný konkrétní program. Měla jsem obrovské štěstí, vždy jsem preferovala otevřená témata, na Fakultě architektury to nebylo zcela běžné. Obdivovala jsem paní profesorku, která byt se vždy více věnovala domům, se rozhodla pro nekoncepční námět. Byla to skvělá zkušenost, někdo se věnoval krajině, někdo zásahům do města, já jsem nestavěla, spíš bourala a obhajovala kvalitu volných prostorů. Hektické stavění devadesátých let a Letenská pláň se pro mě staly inspirací. Paní Šrámková mě pobízela, ať nezůstanu jen u Letné a hledám dál. Nakonec jsem navrhla tři místa, která jsou v kontextu Prahy jedinečná: Masarykovo nádraží – jako travnatý koberec propojující Vítkov a centrum, Pankrácké plató – kamenná terasa na místě Kongresového centra, které blokuje výhled na Prahu, a písečná Letenská pláň. I když si paní profesorka výsledek

neuměla nejdřív představit, což bylo složité u všech našich projektů, nakonec moji diplomní práci respektovala. Alena Šrámková možná na první pohled působila nedostupně, ale přitom byla nadobytě srdečná a chápavá, co víc si student může přát! Ale „hovadiny“ nesnášela...

Yvette Vašourková

...

Já si jich vážím [památkářů – pozn. red.], protože kdyby nebyli, zkurvili bychom tu Prahu ještě víc. Zvláště za poslední roky. Oni, i když často nemají pravdu, brání ještě většímu kažení. To je kus od kusu. Jednou má pravdu ten, podruhé onen. Nejde to paušalizovat. Myslím, že je musíme respektovat, stejně jako musíme respektovat akustiky a policajty a všechny. Každý má svoji profesi, kterou umí.

Legendárními se staly diplomní projekty z ateliéru Aleny Šrámkové v roce 2001, které byly výsledkem zcela volného zadání podle vlastního námětu studentů.

Obytný Libeňský most, nový obytný ostrov ve Vltavě pod Vyšehradem, oholené kopce Adama Halíře a volná prostranství uvolňující energii města Yvette Vašourkové a další. Poslední dva jmenované jsem měl tu čest na základě výzvy Aleny oponovat. Nádherné svobodné projekty, ovšem někteří členové diplomní komise to vůbec nepochopili, samotný předseda komise v polední pauze při obědě prohlásil: „Ta Alena se snad zbláznila.“ (Diplomní projekt Yvette Vašourkové byl pak oceněn v rámci přehlídky diplomních prací na ČKA v roce 2001.)

Mikoláš Vavřín

...

My jsme bohužel generace, která to neumí jinak [sprostá slova – pozn. red.]. Kdybyste slyšel dvě dámy, Adrienu Šimotovou a mě, když si chceme něco pořádně vyložit, tak to není jedno slušné slovo... Já nevím, kde se to v nás vzalo, jestli to byla naše vzpoura proti rodičům? Adriana to alespoň nedělá na veřejnosti, kdežto já blbec...

Domy se dnes staly objekty, zvětšenými objekty, „uměleckými“ objekty, zvětšenými sklářskými díly. Já si naopak myslím, že musí být nenahraditelnou skutečností, že dům je subjekt a není vyplňovačka.

(...)

Dům stojí tu /
nic víc nic míň /
čtverec, díra, plná stěna /
šikmina /
pastelkou je stěna scéna /
věžovina /
všechno zmizí /
dům je stará /
klasická /
novina /
pevné místo /
ve vesmíru /
NOVÁ DOMOVINA

David Vávra, 17. 5. 1997

...

Jako žák paní prof. A. Šrámkové se k ní hrdě hlásím nejenom pro její znamenitou a originální architekturu, ale především proto, jaká byla lidsky. Měl jsem tu možnost být žákem jejího ateliéru již na začátku svého studia na fakultě, a to byla pro mne lekce, na kterou nezapomenu. Nemyslím jenom způsob, jakým se žáky komunikovala. Mám opravdu osobní zkušenost, kdy mě právě jako neohrabaného začátečníka učila a já jsem se nedokázal „naladit“ na její učení, nedokázal jsem pochopit „základní“ věci. Jednoduše mi to nešlo, a to dost dramaticky. Navíc jsem ani časově nestíhal finišování projektu. A tak při závěrečné prezentaci projektu jsem dostal pěkně vyhubováno a jen tak tak, že projekt prošel. Paní profesorka si vybírala do nového semestru především šikovné žáky, které znala. Nevím, kde se ve mně vzala ta „drzost“, ale hned ten následující semestr jsem Paní oslovil, zda by mne vzala opět do ateliéru. A Paní mne vzala (!), nevěřil jsem tomu, ale vzala... A právě tento moment mne opravdu hluboce zasáhl – dostal jsem ještě jednu šanci. Byla to opravdu velká motivace na sobě pracovat. V ateliéru paní Šrámkové jsem pak, s výjimkou tří ateliérů, zůstal až do diplomu.

Milan Velitš

...

› Jiří Mráz, Matka architektura a její děti, hlína zpod základové spáry nové školy, 2010, foto autor

Rostislav Švácha

Za studií v Olomouci mě nadchla funkcionalistická architektura, jak se to ostatně projevilo mou knihou Od moderny k funkcionalismu z roku 1985. Ale už při práci na ní jsem si uvědomil, že by historici umění neměli opomíjet ani architekturu současnosti. Tak jako jiné mé vrstevníky velice mě zaujal dům ČKD na Můstku. Rozhodl jsem se zkoumat biografii jeho autorů. Vrtalo mi hlavou, proč až do jeho výstavby spolu skoro nespolečně pracovali, přestože byli manželé. Jelikož Jan Šrámek zemřel v roce 1978, chtěl jsem se na to i na mnoho jiných věcí zeptat Aleny Šrámkové. Sešel jsem se s ní poprvé v roce 1983 v kavárně hotelu Tatra/Juliš na Václavském náměstí. Sedli jsme si k velikému oknu, ona tak, aby na dům ČKD dobře viděla. Na všechny mé otázky odpovídala trpělivě a otevřeně. „Měla jsem ho příliš ráda na to, abych s ním něco dělala“, odpověděla přímočaře na můj dotaz o její spolupráci s Janem Šrámkem.

Během dalších měsíců jsem se scházel s architekty, kteří působili ve Šrámkově týmu, a vyptával se jich, co soudí o něm i o jeho manželce. Nabyli jsem při tom přesvědčení, že ženy-architektky to v našich tehdejších poměrech nemůžou mít lehké. Během svého výzkumu jsem se mnohokrát znovu setkal i s ní – v jejím bytě v Benešovské ulici, v jejím ateliéru na Alšově nábřeží, kde jsem se poznal také s Ladislavem Lábusem a s Michalem Sborwitzem, který mi tam přinesl fotografie jejich společných projektů z přelomu

šedesátých a sedmdesátých let. Všiml jsem si, jak pěkně, rozhodně ne jako velký šéf, se Alena Šrámková ke svým mladším spolupracovníkům chová. Můj dlouhý článek o Janu Šrámkovi a Aleně Šrámkové vyšel v prvním čísle akademického časopisu Umění z roku 1985. Ona si ho opravdu přečetla. Když jsem pak za ní přišel, řekla mi něco v tom smyslu, že je to dobré, ale že Jiří Ševčík píše o současné architektuře ještě líp. Dívala se mi přitom do očí a čekala, jak budu reagovat. Mě nenaštvala, protože jsem sebekritický a ve skutečnosti jsem si myslel totéž co ona. Byla to vlastně taková zkouška, ve které jsem asi obstál. Od té doby jsem o ní napsal hodně drobných statí, ale lituji toho, že už to nebylo nic tak velkého jako ten článek v Umění. Jak vysoké mínění jsem si o ní od té doby udržel, o tom snad svědčí role, jakou jsem jí připsal v knize o české přisnlosti z roku 2004. Mezitím jsme se setkali mnohokrát, vzala mě v polovině devadesátých let s sebou na exkurze svých studentů do severní Itálie a do Moskvy, vítala mě v ateliéru Na Šafránci i ve svém domečku v Jenštejně, naposled ještě na počátku tohoto roku. Když mi Ladislav Lábus jednou zavolaal, že bychom jí měli k devadesátinám vydat knížku, hned jsem se do toho úkolu pustil, přestože jsem na něj vůbec neměl čas, a výsledek snad není špatný. A kdyby chtěl někdo o ní vydat knížku větší, jakou by si určitě zasloužil, a řekl mi, ať se na ní nějak podívám, neváhal bych ani vteřinu.

Jana Ryšlinková

Kdysi mne Alena komusi představila slovy: moje úhlavní přítelkyně.

Jako by v téhle větě bylo shrnuto všechno, co pro mě Alena znamenala a jak jsem ji znala.

Bála se sentimentu jako čert kříže. Obrnila se tvrdým krunýřem, často hraničícím s bezohledností. Ale jenom proto, aby mohla uvnitř ochránit to nejdůležitější, skutečnou emoci, skutečnou lásku, svoji představu o morále a samu podstatu pravdy. O ně se starala s velkou péčí, aby právě je mohla vtělit do svých baráků, vložit do svých přátelství a lásek.

Nechtěla být oblíbená, na tom jí vůbec nezáleželo. Chtěla milovat a být milována. Hledala pravdu, a když ji našla, bránila ji. Nikdy nepřestala hledat. Hledala lásku, nikdy ji nepřestala hledat. Pohrdala společenskými konvencemi, kdykoli měla pocit, že zakrývají pravdu.

Když jsem se v jednom okamžiku svého života nějak ztratila, byla to právě ona, kdo mě vzal za ruku a odvedl mě do bezpečí. Prostě mě sebrala a odvezla na svou oblíbenou Lenoru. Do srubu bez vody, bez elektřiny, uprostřed lesní samoty. Tam mne namáčela do ledových vod Teplé Vltavy, nutila sbírat a čistit houby, hrát pasiáns, nosit vodu, vařit, ale hlavně si se mnou povídala. Pořád. Dokola. Nic a nikoho neodsuzovala. Všechno bylo možné. A já jsem teprve časem pochopila, co pro mě udělala. Naučila mne, že i s bolestí se lze vyrovnat jinak než její proměnou v zahořklost či dokonce nenávisť. Vlastně jsem nejdřív znala sochu Jiřího Seiferta „Velikonocce“, takové dva bochánky kynoucí pod kamenným ubrouskem, které se něžně přezdívalo Alenino poprsí. Teprve poté mne Hana a Jiří Seifertovi seznámili se samotnou Alenou. U Seifertových se v Řevnicích celkem pravidelně od druhé poloviny sedmdesátých let scházivala malá společnost velkých osobností – Adriena Šimotová, Václav Cigler, Eva Brodská, Věra Janoušková, Kolíbalovi, Saša Kliment, Vladimír Leixner a Alena Šrámková – abych jmenovala alespoň některé. V různých obdobích se přidávali další... umělci, vědci, hudebníci. Skoro každou neděli jsme chodili na dlouhé procházky po údolí Berounky nebo jezdili na výlety, scházeli se u stolu, na který každý něco dodal – vzpomínám si, že o Velikonocích Alena vždycky nosila „ruská vejce“, vejce vařená natvrdo a zalitá jakousi majonézovou omáčkou. Naposledy je přinesla před covidem. A debatovalo se – přeli jsme se o politice, o umění, o životě. Vášnivě. Pořád. O Vánocích jsme

zpívali Rybovku, o Velikonocích nás pánové a kluci proháněli pomlázkou v marné snaze nás pomladit – uměli jsme si hrát.

Politika byla pro Alenu především morálním postojem. Výkon politiky ji nezajímala, byl jí cizí, což se projevilo i v 90. roce, kdy se s naprostou samozřejmostí nechala zvolit do Federálního shromáždění, aby jasně podpořila svobodu a demokracii, ale dál už ji to otravovalo. Zato přátelství ctíla a uměla žít a pěstovat. Když jsem se ocitla v nemocnici, přišla za mnou mezi prvními a podávala mi čokoládu se slovy: tu máš, žer, jsi hubená. Nevynechala žádnou vernisáž výstav svých přátel. Vždycky nějak byla tam, kde ji její přátelé mohli potřebovat. V posledních letech bylo pro ni cestování obtížné, čím dál hůř slyšela, naslouchat rozhovorům překřikujících se debatérů ji unavovalo. Přesto když jsme svolávali další setkání „řevnické“ skupinky, řekla – to se nedá nic dělat, to musím. A to nešlo o baráky!!!

Alena vzala několikrát za tu dobu, co jsem ji znala, skupinku přátel na výlet do „svých“ Tater. Za mlada tam prý nosila na zádech zásobování na horské chaty. Všichni jí tam říkali „naša vedúca“. Nadiktovala každému, kolik triček si má vzít s sebou, kolik ponožek, kolik konzerv, a poskytla všem pocit bezpečí v horách, které dobře znala. Na konci ale, když konečně všichni sešli dolů a hladově se vrhli do hospody v už poněkud ušmudlaných úborech, vytáhla Alena ještě jedno čisté tričko, které si vzala navíc, potvůrka. Moc ráda na to vzpomíná třeba Hana Seifertová. Na svět, natožpak na baráky, nepohlížela okem estéta, ale krása ji zajímala. Hledala ji spíš v té pravdě než v líbivosti. Třeba i v oblékání. Móda ji zajímala, módnost ne. Moc se jí líbily například modely značky Timour et Group. „Nikde nic, jednoduchost, krása. Ty holky ani nevědí, jak jsou dobří.“

Uměla říct – co to máš, ty kozo, na sobě? Ale jednou si Madla právě u Timour et Group vybrala večerní šaty. I když obvykle moc neřešila, co komu sluší (protože to je přeci úplně jiná kategorie než krása), tenkrát mi řekla: Madle to moc sluší. Hluboce milovala své děti, i když se s nimi občas neuměla domluvit. No prostě celá Alena.

Jeden kus ve mně je postaven z jejích cihel. To už mi nikdo nevezme. Bude mi ale strašně chybět. Už teď mi strašně chybí.

Redakce děkuje za spolupráci Lukáši Ehlovi a Tomáši Koumarovi

Použitá literatura

Rozhovor Jany a Jiřího Ševčíkových s Alenou Šrámkovou, katalog k výstavě Alena Šrámková, Kurátor výstavy Jiří Ševčík, Galerie Jaroslava Fragnera a Obec architektů, GJF, 1996

Rozhovor Jiřího Horského s Alenou Šrámkovou, časopis Architekt, 2/2003, J.H. & ARCHYS s. r. o.

Publikace k výstavě u příležitosti udělení pocty České komory architektů 2007, výstava v Galerii Jaroslava Fragnera, 18. 4.– 1. 5. 2008 Vydala ČKA, 2008

Rozhovor Jiřího Ševčíka s Alenou Šrámkovou, Česká architektura / Czech Architecture 2009–2010, Prostor, Praha 2011, s. 168–173.

Alena Šrámková, Tvary a jak jim v architektuře rozumím, Alena Šrámková, Architektura, KANT, Karel Kerlický, u příležitosti výstavy v Muzeu Kampa v Praze, autorka výstavy Radomíra Sedláková, 2019–2020

Texty Jindřicha Blahy, Anny Blažkové, Miroslava Maliny a Jana Tesaře vznikly pro pietní vzpomínku na Fakultě architektury 16. 3. 2022; publikováno se svolením autorů

Životopisná data

Prof. Ing. akad. arch.
nar. 20. 6. 1929, Praha

1947–1952

Vysoka škola technická, Bratislava, Fakulta architektury, specializace architektura a pozemní stavitelství

1952–1954

Chemoprojekt Bratislava

1954–1955

Stavoprojekt, Ústí nad Labem

1955–1958

Akademie výtvarných umění, Praha, škola prof. Jaroslava Fragnera

1958–1959

Potravinoprojekt, Praha

1959–1975

Státní projektový ústav obchodní, Praha

1975–1987

Projektový ústav výstavby hlavního města Prahy

1988

Účast na výstavě Triennale světské architektury, Bělehrad, Jugoslavie

1988

Výstava jednoho domu, autorská výstava, Galerie Jaroslava Fragnera, Praha

1988–1990

SIAL, Praha

1989

Účast na výstavě STL – Středotlaci, Galerie Jaroslava Fragnera, Praha

1989–1992

Předsedkyně Rady Obce architektů, Praha

1991

Založila samostatný ateliér „Alena Šrámková“

1991

Jmenována docentkou ČVUT, Fakulta architektury, Praha

1991

Autorská výstava, Technická univerzita Mnichov, Německo

1991–1996

Vedoucí ateliéru Fakulty architektury ČVUT, Praha

1993

Místopředsedkyně Rady Obce architektů, Praha

1994

Cena osobnostem české architektury Obce architektů

1994–1996

Členka Pražského gremia pro ochranu a rozvoj kulturního prostoru Hlavního města Prahy

1995

Účast na výstavě Mánes Mánesu, Praha

1996

Vedoucí práce Ústavu ateliérové výuky obytného prostředí a volné tvorby, Fakulta architektury VUT, Brno

1997

Autorská výstava Alena Šrámková, Galerie Jaroslava Fragnera, Praha

1997

Autorská výstava Alena Šrámková, Galerie Klenová

1998

Autorská výstava Alena Šrámková, Síň Obce architektů, Brno

1999

Autorská výstava Alena Šrámková, Barcelona

1999

Jmenována profesorkou Akademie výtvarného umění, Praha

2004

9. bienále v Benátkách Metamorph, expozice Šrámková – Milučky

2007

Alena Šrámková – architektura, výstava v Domě umění, České Budějovice

2019

Alena Šrámková, výstava v Muzeu Kampa v Praze (Sovovy mlýny – Konínra)

Práce

1953

Sociální vybavení chemického závodu, prováděcí projekt, Modra

Závod Kapron, Humenné

Závod na ničení chlóru, Nováky

1954

Bytový dům, Ústí nad Labem, Moskevská ulice 50

Soutěžní návrh vojenského hřbitova v Liptovském Mikuláši, s Janem Šrámkem

1955

Soutěžní návrh budovy Stavoprojektu v Praze, s Janem Šrámkem, 3. cena

1957

Soutěžní návrh divadla v Piešťanech, s Janem Šrámkem, Jindřichem Pulkrábkem, 3. cena

Interiér snackbaru hotelu Alcron v Praze

1958

Soutěžní návrh Vysoké školy zemědělské v Praze–Suchdole, s Jindřichem Pulkrábkem, Jiřím Němcem, odměna

Soutěžní návrh na zástavbu na parcele po Chourových domech na Národní třídě v Praze, s Jindřichem Pulkrábkem, odměna

Soutěžní návrh lázeňského centra Karlových Varů, s Jindřichem Pulkrábkem, odměna

1959

Úvodní projekt menzy a tělocvičny vysoké školy ekonomické v Praze

Letní restaurace na Strahově v Praze, s Jindřichem Pulkrábkem

Restaurační část výstavý československého skla v Moskvě

1960

Restaurace v Moskvě–Sokolnících

Soutěžní návrh areálu ČSAV v Praze na Pankráci, s Jindřichem Pulkrábkem, odměna

1961–1968

Studie a prováděcí projekt hotelu v Praze na Pankráci, s Jindřichem Pulkrábkem

1963–1965

Motel Stop v Praze–Motole, s Jindřichem Pulkrábkem

1965

Interiér Parkhotelu v Praze–Holešovicích

1966

Soutěžní návrh mezinárodního hotelu v Praze, s Janem Šrámkem, Janem Bočanem, Jindřichem Pulkrábkem, 1. cena

Studie hotelu Invalidovna v Praze

Interiér cestovní kanceláře Pragotour, s Jindřichem Pulkrábkem

1967

Studie motelu Start v Praze–Křči, s Jindřichem Pulkrábkem

1968

Soutěžní návrh obchodního domu v Praze na Pankráci, 1. cena

1969

Soutěžní návrh obchodního domu na Tylově náměstí v Praze, s Michalem Sborwitzem, Andělou Drašarovou, odměna

Studie hotelu v Praze–Košířích, s Jindřichem Pulkrábkem

Studie obchodního domu na Karlově náměstí v Praze

1970

Studie obchodního domu v Krupině, s Michalem Sborwitzem

1971

Úvodní projekt obchodního centra v Praze–Modřanech

Soutěžní návrh nového městského centra v Perugii, Itálie, s Michalem Sborwitzem, Jindřichem Pulkrábkem, Stanislavem Nábělkem, Jaromírem Sirotkem, Jiřím Schwalerem, 4. cena

1972

Úvodní projekt Vysoké školy ROH v Průhonicích–Dobřejovicích, s Václavem Šebkem

Soutěžní návrh výstaviště Incheba (Slovnaft) v Bratislavě, s Michalem Sborwitzem, Jindřichem Pulkrábkem, Stanislavem Nábělkem, odměna

1972–1977

Nová hala Hlavního nádraží v Praze, s Janem Šrámkem, Janem Bočanem, Josefem Dandou

1972–1983

Administrativní budova v Praze Na Můstku (Dům ČKD), s Janem Šrámkem

1973

Studie vysoké školy ROH v Praze–Břevnově, s Václavem Šebkem

1974

Úvodní projekt ubytovny ministerstva spojů v Praze na Žižkově

Soutěžní návrh kongresové haly na Pankráci v Praze, s Janem Šrámkem, Janem Bočanem, Zdeňkem Rothbauerem, 2. cena

Bytové domy pro zaměstnance pošty v Praze na Zbraslavi, ulice Spojářů

1977

Studie rekonstrukce Vrchlického sadů v Praze, s Janem Šrámkem, Otakarem Kučou

1977–1991

Obchodní a společenské centrum Lužiny v Praze, s Ladislavem Lábusem

1981

Studie rekonstrukce budovy nádraží Praha–Těšnov, s Ladislavem Lábusem

Studie rekonstrukce domu SIA v Praze, s Ladislavem Lábusem

1982

Projekt administrativní budovy Vítkovických železáren v Brně, s Ladislavem Lábusem

1982–1990

Dům služeb v Poděbradech, náměstí 5. května

1984

Studie rekonstrukce budovy nádraží Praha–Těšnov, s Ladislavem Lábusem, Tomášem Šantavým

Studie hotelu Sigma v Praze, s Ladislavem Lábusem

1985

Studie obchodního domu Jednota v Hlinsku, s Ladislavem Lábusem

1986

Prováděcí projekt obřadní síně v Kamenickém Šenově, s Tomášem Šantavým

1986–1990

Administrativní budova Vítkovických železáren v Brně, s Ladislavem Lábusem, Jaromírem Kurfürstem, Jiřím Suchomelem

1987–1989

Studie interiérů Galerie moderního umění NG ve Veletržním paláci v Praze, s kolektivem Stavoprojektu Liberec

1987

Studie administrativní budovy na Starém Městě v Praze

Soutěžní návrh Staroměstské radnice v Praze, s Vladimírem Krátkým, Ladislavem Lábusem, Josefem Pleskotem

1988

Studie hotelu MSST v Praze, s Magdalenou Hlaváčkovou

Studie obchodního domu Tuzex na Karlově náměstí v Praze, s Tomášem Novotným

1989

Soutěžní návrh Bydlení a město pro Barcelonu, s Michalem Kohoutem

Studie příměstského obchodního střediska Kotva, s Michalem Kohoutem

Studie ubytovny Ministerstva zahraničních věcí ČSSR na Pohořelci v Praze, s Michalem Kohoutem

1990

Studie nové budovy Konzervatoře v Praze, s Michalem Kohoutem

Studie ústavů Akademie výtvarných umění v Praze, s Michalem Kohoutem

1991

Studie dostavby velvyslanectví ČSFR ve Washingtonu, s Michalem Kohoutem

Studie nového oblastního centra na Pankráci v Praze, s Michalem Kohoutem, Janem Lajksnerem

Soutěžní návrh Novomlýnská v Praze

1992

Studie nového oblastního centra na Dlabačově v Praze, s Michalem Kohoutem

Reklamní systém Hlavního nádraží v Praze, s Hanou Kačírkovou

1993

Soutěžní návrh administrativního a obchodního centra Myslbek v Praze, s Janem Kupkou

1993–1994

Obvodový plášť provozní budovy Českých drah v Praze, s Hanou Kačírkovou

1993

Studie rekonstrukce části Thurn-Taxisova paláce na Malé Straně v Praze, s Hanou Kačírkovou

Studie obchodního centra u dálnice D1 v Praze, s Hanou Kačírkovou, Tomášem Koumarem

1993–1994

Věž pro vědeckého pracovníka v Košíku

1994

Studie rekonstrukce paláce AXA v Praze, s Hanou Kačírkovou

Soutěžní návrh radnice v Ostravě–Porubě, s Hanou Kačírkovou, Tomášem Koumarem, Rostislavem Klímov, 2. cena

Soutěžní návrh urbanistického řešení náměstí Míru v Praze, s Tomášem Koumarem

Rekonstrukce podkroví paláce v Husově ulici, s Hanou Kačírkovou

1995

Soutěžní návrh Hypobank CZ na náměstí Republiky v Praze, s Petrem Hájkem, Tomášem Koumarem, Janem Kupkou

Studie vzdělávacího komplexu Istra v Moskvě, s Tomášem Koumarem

Studie závodní jídelny AB Barrandov v Praze, s Tomášem Koumarem

Soutěžní návrh rezidence českého velvyslance v Budapešti, Maďarsko, s Tomášem Koumarem

1996

Studie rekonstrukce Thurn-Taxisova paláce na Malé Straně v Praze, s Tomášem Koumarem

Studie rekonstrukce Domu U zeleného stromu na Starém Městě v Praze, s Michalem Šrámkem, Karlem Thérem, Tomášem Koumarem

Studie vily ve Vonoklasech, s Tomášem Koumarem, Janem Hájkem

Studie obchodně administrativního centra Flóra v Praze, s Tomášem Koumarem, Janem Hájkem

Soutěžní návrh budovy pojišťovny Kooperativa v Brně, s Tomášem Koumarem, Janem Hájkem

1996–1998

Soutěžní projekt meteorologické stanice na Šeráku, s Tomášem Koumarem, Janem Hájkem, 1. cena

Projekt k územnímu rozhodnutí meteorologické stanice na Šeráku, s Tomášem Koumarem, Lukášem Ehlem, Janem Hájkem

1996–1997

Rekonstrukce ateliéru Věry Janouškové v Košířích v Praze, s Tomášem Koumarem, Janem Hájkem

1997

Soutěžní návrh na dostavu radnice v Českých Budějovicích, s Tomášem Koumarem, Janem Hájkem, Petrem Hájkem, 3. cena

Soutěžní návrh Skandinávského centra na Karlově náměstí v Praze, s Tomášem Koumarem, Janem Hájkem, 3. cena

Projekt rekreačního domu v Mníšku pod Brdy, s Tomášem Koumarem, Janem Hájkem, Petrem Hájkem

Projekt bytového domu pro územní rozhodnutí v Praze–Ďáblvicích, s Tomášem Koumarem, Janem Hájkem

Studie rekonstrukce Vinohradského pivovaru v Praze, s Tomášem Koumarem, Janem Hájkem

1997–2001

Meteorologická stanice v Chebu, s Tomášem Koumarem, Janem Hájkem

1998

Soutěžní návrh domu s pečovatelskou službou v Horažďovicích, s Tomášem Koumarem, Janem Hájkem, 1. cena

1998–2002

Dům s pečovatelskou službou v Horažďovicích, s Tomášem Koumarem, Janem Hájkem

1998

Soukromý dům v Dolních Jirčanech, s Tomášem Koumarem, Janem Hájkem, Lukášem Ehlem

Soutěž na rekonstrukci a dostavbu Divadla Jára Cimrmana v Praze na Žižkově, s Tomášem Koumarem, Danielem Paterkem, 1. cena

1999

Soutěžní návrh na rekonstrukci Dolního náměstí v Jablonci nad Nisou, s Janem Hájkem, Tomášem Koumarem, 2. cena

80. léta

Projekt House for Today, pro *Architectural Design*

2000

Rekonstrukce podkrovní kanceláře v Berouně, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem

Soutěžní návrh lávky pro pěší mezi Holešovicemi a Karlínem v Praze, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem, Františkem Trčkou, 1. cena

Soutěžní návrh městského centra Karolína v Ostravě, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem

2000–2001

Zahradní pavilon pro přehlídku Kolonistagan, Kodaň, Dánsko; s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem

2001

Soutěžní návrh na zástavbu proluky Spálená–Charvátova v Praze, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem, 1. cena

Soutěžní návrh velvyslanectví ČR v Tbilisi, Gruzie, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem

Soutěžní návrh lokality Grand v Brně, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem

Rekonstrukce vily V Holešovičkách v Praze, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem

2002–2005

Rekonstrukce domu Na Můstku v Praze, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem

2003

Soutěžní návrh Janáčkova kulturního centra v Brně, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem, Petrem Kalábem, Adélou Hofrovou

Studie rodinné usedlosti v Zátoni, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem

2003–2013

Vila v Praze–Tróji, ulice Nad Trójou, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem

2003

Soutěžní návrh lávky v Přerově, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem, výtvarná spolupráce Ivana Šrámková, 2. cena

2004

Soutěžní návrh Fakulty architektury ČVUT v Dejvicích v Praze, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem, 2. cena

Soutěžní návrh vstupního objektu Národní galerie na Hradčanském náměstí v Praze, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem, 2. cena

2005

Soutěžní návrh urbanisticko-architektonického řešení centra Zlína, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem

2006

Soutěž na bytový dům (dřevěný) v Kutné Hoře-Malíně, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem, Jurajem Smoleněm

Studie rodinného domu v Mnichovicích, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem, Jurajem Smoleněm

2007

Soutěžní návrh obnovy a nového využití zámku ve Veselí nad Moravou, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem, Jurajem Smoleněm, 3. cena

Projekt pro územní rozhodnutí Farma na Šumavě, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem, Jurajem Smoleněm

Studie Nové sladovny v Olomouci, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem, Jurajem Smoleněm

2009

Domek v Jenštejně

2011

Nová budova ČVUT v Dejvicích v Praze, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem

2012

Tyršův most v Přerově, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem, výtvarná spolupráce Ivana Šrámková

2013

Soutěžní návrh mostu v Jaroměři, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem

2014

Soutěžní návrh domu pro seniory Pro. Sen v Litomyšli, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem, 2. cena

Soutěžní návrh lávky přes Labe v Hradci Králové, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem

2015

Soutěžní návrh náměstí v Řevnicích, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem, 3. cena

2018

Rodinný dům v Černošicích, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem

Studie budovy v proluce Nádražní v Praze, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem

2019

Corso Pod lipami v Řevnicích, s Lukášem Ehlem, Tomášem Koumarem

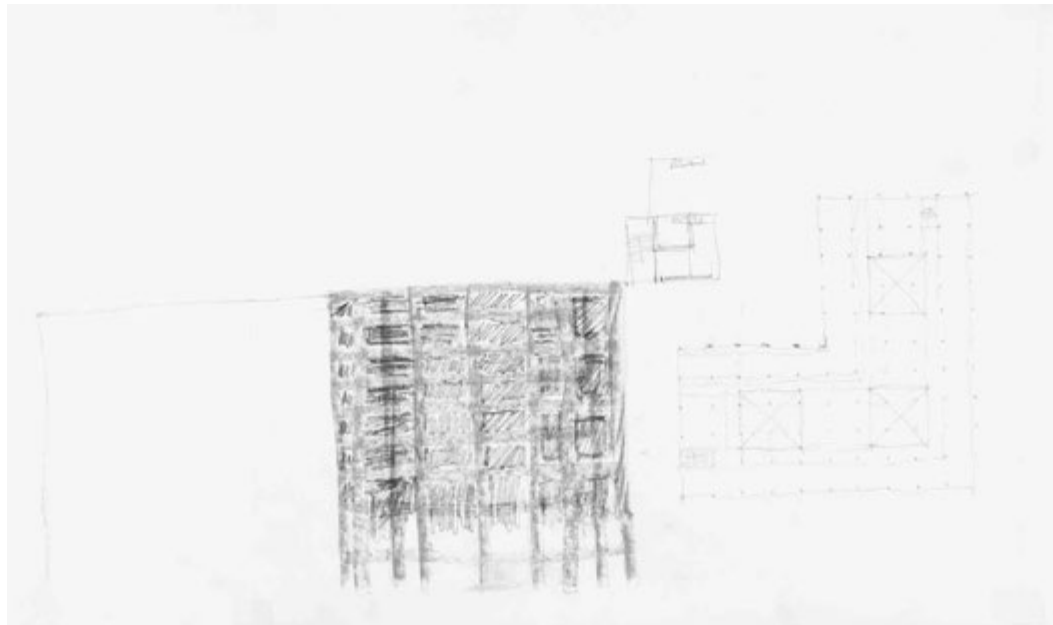

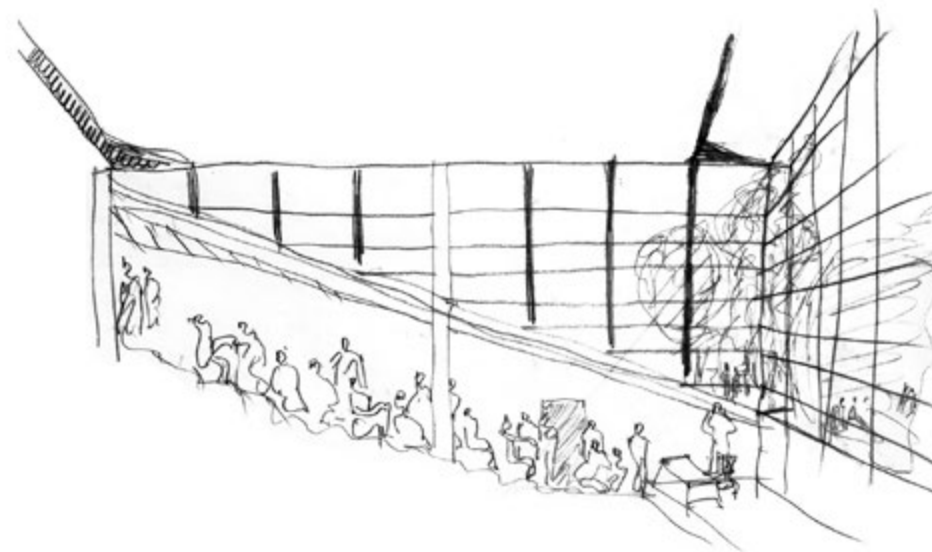
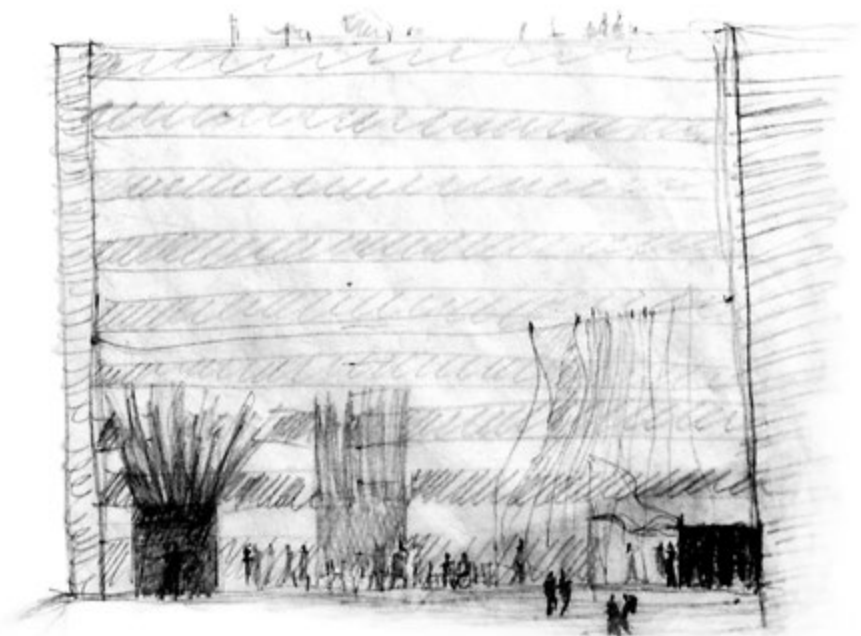
Alena Šrámková, foto Dagmar Chochová, 1996

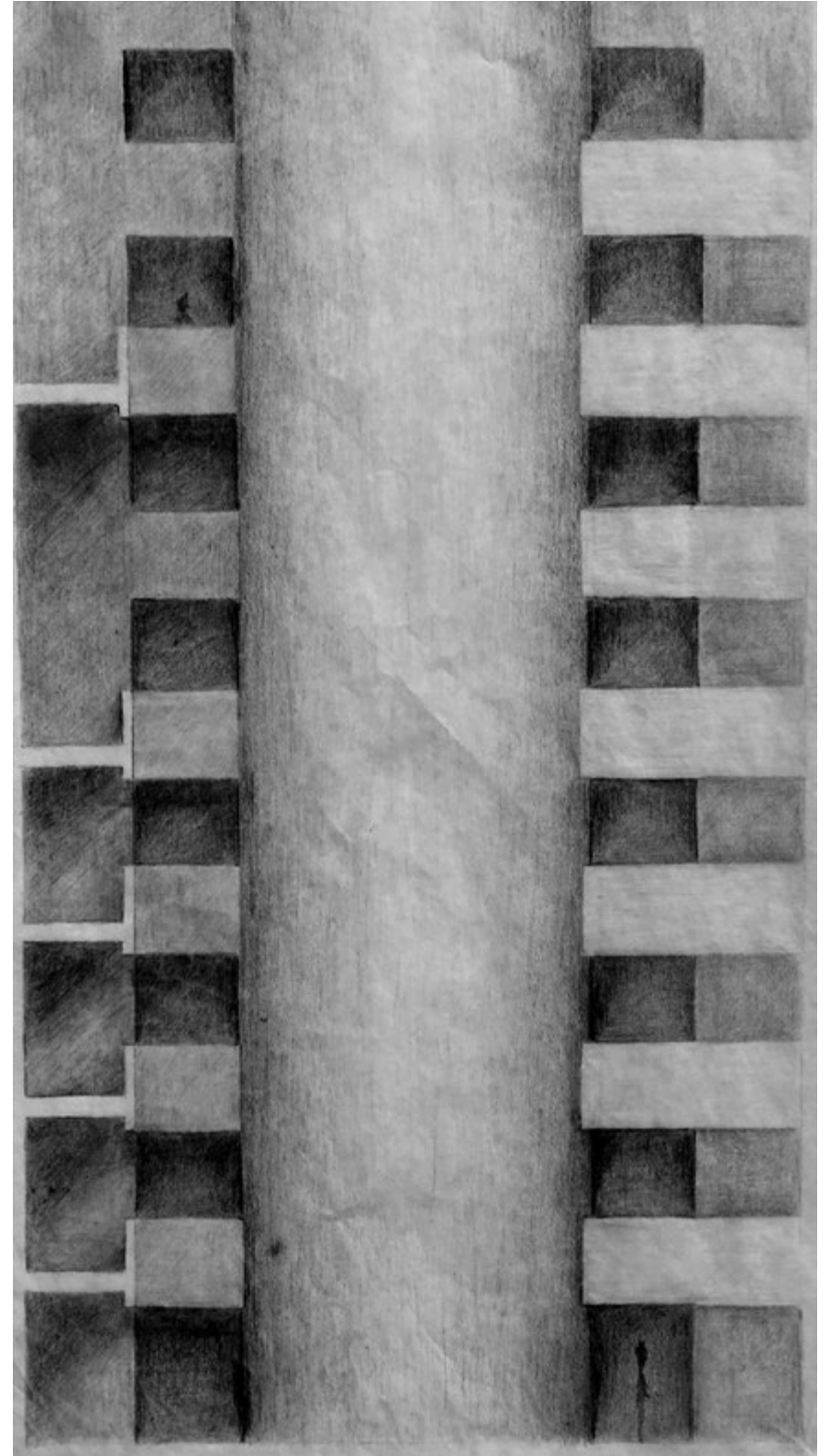
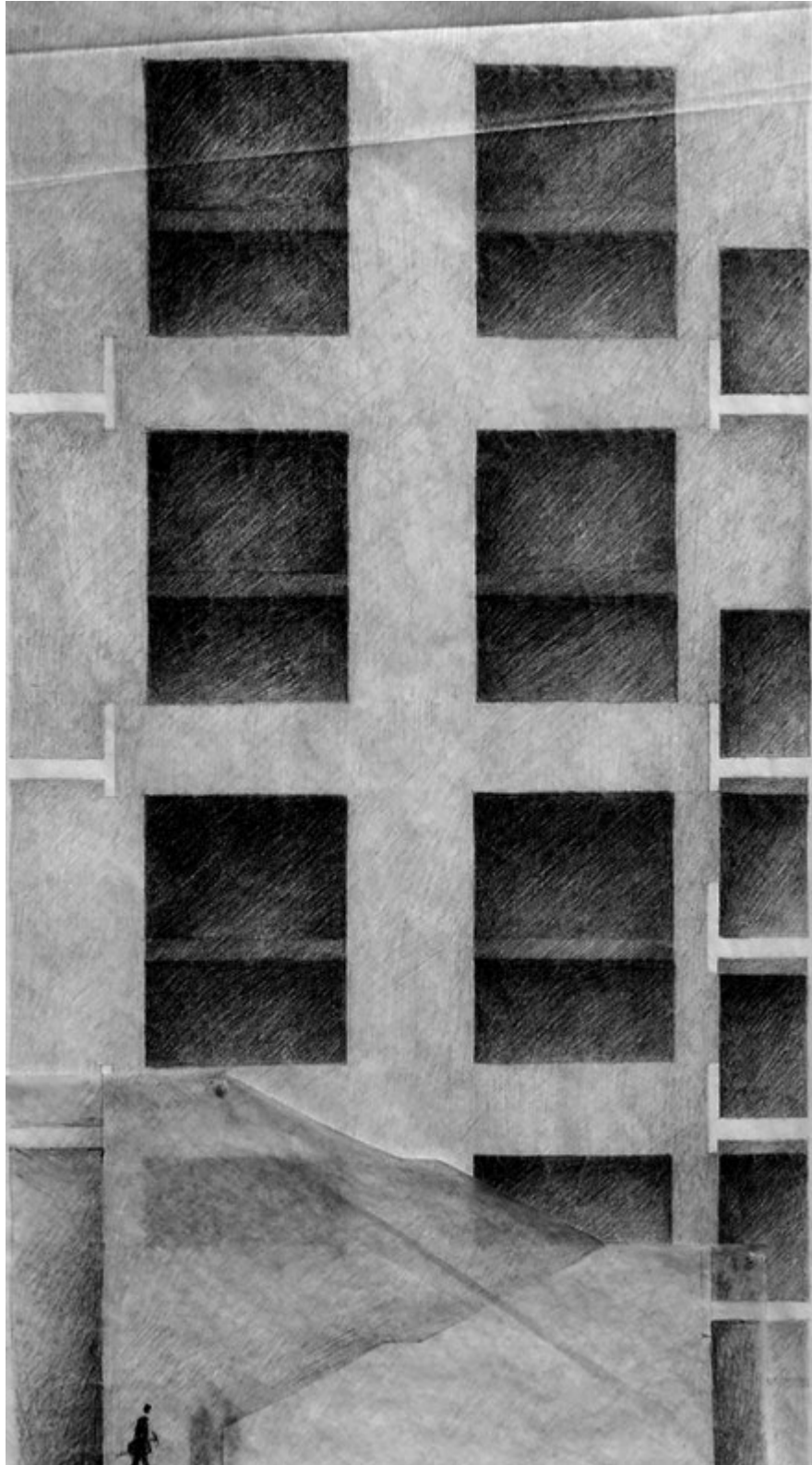
Skici

Alena Šrámková,
Fakulta architektury ČVUT, Praha,
kresba tužkou 4B na šmírák,
šíře role 35 cm, Praha, 2006–2007

[Tučné písmo označuje realizace – poz. red.]

Akademický senát FA ČVUT odsuzuje vojenskou agresi na Ukrajině. Připojil se k prohlášení AS ČVUT a vedení FA ČVUT.

Nabízí všem studentkám a studentům, případně pedagogům a odborným pracovníkům dotčeným probíhajícím konfliktem, na které dopadají důsledky současné neblahé situace, svoji pomoc a vyjadřuje jim solidaritu a morální podporu. Fakultní portál zřídil webovou stránku www.fapomahaukrajine.cz

Ihned po začátku ruské agrese a útoku na Ukrajinu se prof. Vladimír Šlapeta 26. února 2022 jako výraz protestu vzdal členství v Ruské akademii architektury a stavitelství v Moskvě. Zahraničním korespondujícím členem této instituce byl zvolen na výročním zasedání ve Volgogradu v dubnu 2013.

Pivo: Vedení fakulty a Spolek posluchačů architektury zahájily cyklus setkání se studenty, pedagogy a zaměstnanci. Pravidelné „čtvrteční pivo“ v Archi-café bude novou platformou pro setkávání a diskusi. Od 18.00 do 20.00.

ERRATA

Ve zprávě Alfy 3/21 o ocenění prof. Vladimíra Soukenky medailí FA ČVUT mj. díky úspěchu doktorandů FA ČVUT Jindřicha Ráftla a Jana Tůmy na EXPO 2015 v Miláně byly publikovány nepřesnosti. Zpravodaj vycházel z fakultních zdrojů – bez dalšího prověřování. Uvádíme správné znění zprávy: Vladimír Soukenka má zásadní podíl na tom, že se doktorandům FA ČVUT pracujícím v Institutu intermédií podařilo zvítězit ve studentské soutěži pro český pavilon na EXPO 2015 v Miláně a realizovat mezinárodně úspěšnou multioborovou vědecko-uměleckou expozici „Laboratoř ticha“ (J. Tůma – J. Ráftl, – D. Sivý). Tento úspěch nasměroval generálního komisaře ke spolupráci s ČVUT i při přípravě EXPO 2020 v Dubaji. Opět zvítězili doktorandi FA ČVUT J. Ráftl a J. Tůma (školitelé Miloš Florián a Vladimír Soukenka), a to v architektonické soutěži na český pavilon v Dubaji a realizovali ho. (...) Laureátovi a čtenářům se redakce omlouvá.

V Alfě 3/21 v článku Úvod – hodnocení vědy a výzkumu Metodikou 17+ vypadlo jméno autora doc. Martina Pospíšila. Autorovi i čtenářům se redakce omlouvá.

Zemřel Jiří Ševčík

„Máme si pamatovat něco, co je důležité, abychom udrželi svůj život pohromadě.“

J. + J. Ševčíkovi

Na Jiřího Ševčíka nelze zapomenout. Několika generacím architektů a následně výtvarníků se hluboce zaryl do duše a zafixoval do paměti. Pomáhá jim tím, dle citátu použitého na parte JŠ, udržet jejich „život pohromadě“.

Jiří Ševčík žil a tvořil naplno. Když se něčemu věnoval, dělal to s vášní a zaujetím, které byly v jeho přítomnosti velmi infekční. Pokud jste byli obdobně naladěni a měli potenciál na souznění, velmi brzo vás svým zaujetím a vášní nakazil. Stali jste se obdobně zanícení a zapálení.

Jiří Ševčík během svého profesního života intenzivně rozšéval nadšení a zaujetí „pro to, co je důležité“ v několika oborech i stylech – zprvu v architektuře, později ve výtvarném umění. V architektuře byl zpočátku zvěstovatelem avantgardních pozdních moderních mašinstických tendencí, než začal vzývat s obdobným zanícením zcela protikladné konzervativní postmoderní postoje.

Jiří Ševčík patřil k nejinspirativnějším a nejvlivnějším pedagogům fakulty, kteří se intenzivně zabývali nejen moderní, ale i současnou architekturou, a hlavně i její teorií. Což nebylo v té době a není dodnes u architektů běžné. Vnímají a sledují především obrázky, nikoli texty. Jiří Ševčík nás učil vnímat význam slov a textů o architektuře. Během svého dlouhého a intenzivního působení na katedře teorie a historie architektury (1966–1989) zásadně ovlivnil několik generací architektů. Byl na škole tehdy spíše ojedinělým zdrojem aktuálních informací i apologetem nových trendů a stylů architektury.

Proto nelze na Jiřího Ševčíka zapomenout. I když odešel, pomáhá nám, nejen „středotlakým“, ale všem, kteří ho osobně poznali, nadále tmelit naši komunitu a „udržovat své životy pohromadě“.

Ladislav Lábus
7. 4. 2022